Przebaczenie, przeprosiny i odpowiedzialność

Zbór, relacje i służba • Mt 18:21–35; Ef 4:31–32

Myśl przewodnia

Przebaczenie zachęca do miłosierdzia, a odzyskanie zaufania wymaga prawdy i zmiany postępowania.

Opowieść i opracowanie dla uczestnika

Piotr spytał Jezusa o przebaczenie. Jezus odpowiedział opowiadaniem o człowieku, któremu darowano wielki dług. Ten człowiek nie okazał jednak podobnej łaski komuś, kto był mu winien znacznie mniej.

Przypowieść z Mt 18:21–35 pokazuje, że otrzymane miłosierdzie powinno zmieniać nasz stosunek do bliźnich. Dobroć i sprawiedliwość potrzebują prawdy o tym, co się stało.

Kiedy krzywdzimy drugą osobę, samo „przepraszam” może nie wystarczyć. Czasem trzeba oddać rzecz, przyznać się do kłamstwa, naprawić uszkodzenie lub zaprzestać dokuczania.

Osoba skrzywdzona może przebaczyć i wciąż potrzebować ostrożności. Nie musi pozostawać blisko kogoś, kto powtarza krzywdzące zachowania. Pomoc odpowiedzialnego dorosłego jest właściwa.

Przypowieść z Mt 18 mówi o miłosierdziu, ale sama nie nakazuje ukrywania przemocy. Jeśli ktoś zabrał cudzą rzecz, powinien ją oddać i naprawić szkodę. Jeżeli skrzywdził osobę, trzeba zadbać o bezpieczeństwo pokrzywdzonego. Można nie chcieć zemsty, a jednocześnie potrzebować dystansu. Zaufanie buduje się przez czyny.

Zastanów się nad trzema pytaniami: co oznacza przebaczenie, co należy naprawić i kiedy można znów komuś zaufać?

Cele lekcji

- Opowiada zasadniczy sens przypowieści o dwóch długach.
- Wymienia trzy sposoby naprawiania szkody.
- Wyjaśnia, dlaczego przebaczenie nie nakazuje zgody na kolejną krzywdę.
- Potrafi odpowiedzieć: Czy przebaczenie zwalnia sprawcę z naprawienia szkody?

Przebieg zajęć

Wprowadzenie i pytanie — 5 min

Powtórz jedną myśl z poprzedniego modułu i zapytaj: Czy słowa „przepraszam” zawsze od razu naprawiają wszystko? Zapisz odpowiedzi bez oceniania dziecka.

Lektura Biblii i kontekst — 10 min

Odszukajcie Mt 18:21–35; Ef 4:31–32. Przeczytajcie wersety w całości wraz z sąsiednimi zdaniami. Piotr pyta Jezusa o granice przebaczenia. Jezus opowiada przypowieść o człowieku, któremu darowano wielki dług, a który sam nie okazał miłosierdzia. Paweł zachęca do życzliwości i odpuszczania win. Osobną sprawą pozostaje ochrona przed ponowną krzywdą. Podkreślcie dwie obserwacje wynikające wprost z tekstu.

Rozmowa i rozumienie — 10 min

Porównajcie zdanie autora i własny przykład z życia. Podkreśl myśl: Przebaczenie zachęca do miłosierdzia, a odzyskanie zaufania wymaga prawdy i zmiany postępowania. Poproś uczestników o pokazanie podstawy w tekście.

Ćwiczenie i zastosowanie — 11 min

Podzielcie trzy wymyślone historie na części: co się wydarzyło, jak pomóc osobie skrzywdzonej, jak sprawca może naprawić szkodę. Do każdej historii dobierzcie fragment o miłosierdziu i odróżnijcie przebaczenie od ponownego zaufania. Udział i forma odpowiedzi pozostają dobrowolne. Nie żądaj osobistych zwierzeń. Dodatkowa wskazówka dla prowadzącego: Rozróżnij: przeprosiny, przebaczenie, pojednanie, odzyskanie zaufania.

Podsumowanie i zadanie domowe — 4 min

Sprawdź, czy uczestnicy potrafią odpowiedzieć: Czy słowa „przepraszam” zawsze od razu naprawiają wszystko? Przypomnij myśl: Przebaczenie zachęca do miłosierdzia, a odzyskanie zaufania wymaga prawdy i zmiany postępowania. Propozycja dla rodziny: Wybierzcie fikcyjną historię konfliktu i wypiszcie krok po kroku sposób naprawy szkody oraz ochrony osoby skrzywdzonej.

Pytania i propozycje odpowiedzi

Czy słowa „przepraszam” zawsze od razu naprawiają wszystko?

Nie. Czasem potrzebne są zwrot rzeczy, zmiana zachowania i czas, aby odbudować zaufanie.

Czego uczy przypowieść o darowanych długach?

O otrzymanym miłosierdziu i potrzebie okazywania go innym.

Czy naprawa szkody wymaga zmiany zachowania?

Tak. Same słowa nie rozwiązują powtarzającej się krzywdy.

Czy przebaczenie zwalnia sprawcę z naprawienia szkody?

Nie. Miłosierdzie i odpowiedzialność mogą iść razem.

Pomoce dydaktyczne

- Biblia w wybranym przekładzie, także szerszy kontekst wskazanych wersetów
- karta pracy SM-G3-A-42
- kartki, kolorowe kredki i tablica do wspólnych notatek
- porównywane fragmenty Biblii, kartki do analizy argumentów

Wskazówki biblijne i wychowawcze

- Przebaczenie nie oznacza obowiązku kontaktu, zatajenia szkody, rezygnacji z ochrony lub natychmiastowego odzyskania zaufania. Nie inscenizuj publicznego „pojednania” między dziećmi, jeśli jedno czuje się zagrożone.
- Oddziel obserwacje zawarte w tekście od wniosków i odniesień współczesnych; pozostaw czas na pytania, także bez odpowiedzi.
- Przebaczenia i kontaktu ze sprawcą nie wolno wymuszać.
- Przypowieść w Mt 18:21–35 posługuje się wyolbrzymionymi kwotami długu, aby uwydatnić dysproporcję między otrzymanym miłosierdziem a twardością serca. Dla najmłodszych nie odtwarzaj groźnych obrazów kary.
- Odpuszczenie osobistej urazy, zniesienie prawnych lub społecznych konsekwencji czynu oraz odbudowa zaufania to różne procesy. Z tekstu nie wynika nakaz pozostawania w kontakcie ze sprawcą przemocy.

• Mt 18:15–17 dotyczy napominania we wspólnocie; żadna procedura z tego fragmentu nie powinna zastępować obowiązujących zasad ochrony dziecka ani zgłoszenia przemocy odpowiednim służbom.

• Rz 12:18 („jeśli można”) uwzględnia granice tego, na co mamy wpływ. Nie przerzucaj odpowiedzialności za pojednanie na osobę skrzywdzoną.

• Nie prowadź na forum zajęć ćwiczeń z publicznego wyznawania win ani obowiązkowego odgrywania pojednania. Stosuj wyłącznie fikcyjne, bezpieczne sytuacje.

• Przebaczenia i pojednania nie wolno wymuszać, zwłaszcza wobec osoby krzywdzonej; priorytetem pozostaje bezpieczeństwo i odpowiedzialne zgłoszenie zagrożenia.

• Przebaczenie, przeprosiny, pojednanie i odbudowa zaufania wymagają rozróżnienia. Nie wolno zmuszać krzywdzonego dziecka do kontaktu ze sprawcą.

• RED. II: Przebaczenie nie oznacza obowiązku kontaktu, zatajenia szkody, rezygnacji z ochrony lub natychmiastowego odzyskania zaufania. Nie inscenizuj publicznego „pojednania” między dziećmi, jeśli jedno czuje się zagrożone.

• Teksty do porównania: Mt 18:21–35; Ef 4:31–32; Rz 12:18

Kontynuacja w domu

Omówcie przykład naprawienia drobnej szkody bez wymuszania natychmiastowej zgody.